

'En als Hij nog sprak'

Psalm 43:3 en 4

Psalm 119:2

Psalm 93:1 en 4

Psalm 69:4

Psalm 69:13 en 14

Lezen: Lukas 22:1-6 en 47-54a – Tekst: Lukas 22:47-54a

Ds. K.H. Bogerd, Wouterswoude

Gemeente,

Waar horen wij bij? Waar willen wij bij horen? Vandaag zijn we als door een wonder van Gods genade bijeengekomen om Gods Woord te horen. Dat wij hier staan en zitten is een bewijs dat wij bij de gemeente willen horen die opgekomen is. U, jij en ik, wij staan niet graag alleen.

Word jij buiten de klas geplaatst op school? Buiten de groep van de catechese? Buiten de jeugdvereniging? Je zit er wel, maar iedereen doet alsof je er niet bent. Dat doet pijn, hè. Dat noemen we negeren. Dan word je buiten de groep van je klasgenoten, je collega's gesloten. Dat kan zomaar. Dat gaat ook gebeuren wanneer God in je leven komt. Als de Heere laat zien wie je voor Hem bent. Dat je niet voor Hem kunt bestaan. Dan ontdekt God u door Zijn Heilige Geest aan uw zonde. Weten we daarvan, gemeente? Dat u weent over uw zonde. Zonde, bedreven tegen God, Die tot op dit moment goed voor u geweest is. En weet u, dan legt God Zijn liefde in uw hart. U krijgt God lief boven alles. U gaat de zonde haten.

Hoe doet u dat? Dan blijft u zo ver mogelijk bij de zonde vandaan. Van tevoren bedenkt u al wat u voor zondige verleiding tegen kunt komen. Daar wilt u zich tegen beschermen, tegen wapenen. Uit liefde tot God. U wilt de Heere geen verdriet doen. Alles wat tussen u en God in staat zou u het liefst met wortel en tak uit willen roeien. U gaat leren dat dat kan. In eigen kracht? Nee. In Gods kracht, door Zijn genade in Christus Jezus. De Heilige Geest neemt u op Zijn school. Hij leert u door het geloof te zien op de Heere Jezus Christus. Hij is de Middelaar tussen God en mens. Hij is God en mens. De Heilige Geest leert u Jezus tot Koning uit te roepen over uw hart en leven. U roept Zijn Naam aan: Heere, help mij, vergeef mij, reinig mij, regeer mij, door Uw Woord en Geest. Dat leert de Heere Jezus al sprekende. Dat lezen we in het vers voorafgaande aan het Schriftgedeelte van vandaag. Wat zegt de Heere Jezus tegen Zijn discipelen, Zijn leerlingen? 'Wat slaapt gij? Staat op en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt.'

Dan komt er een door God gewerkte waakzaamheid over je. Elk ogenblik ben je tot hinken (Jakob) en tot zinken (Petrus) gereed. Je leert 's morgen op te staan in de Naam van de Heere Jezus. Je leert in gebed tot God de Vader te gaan in de Naam van de Heere Jezus. Je leert in de Naam van de Heere Jezus beschermd te worden voor verzoeking. Je leert in de Naam van de Heere Jezus bidden om de leiding van de Heilige Geest. Hoe deed Luther dat? Hij begon de dag op de rand van zijn bed met de woorden: In de Naam van God; Vader, Zoon en Heilige Geest.

Waar hoor je dan bij? Dan hoor je bij de Drie-enige God, Vader, Zoon en Heilige Geest. Dan kun je het in de zonde niet meer uithouden. Je oude leven in de zonde gaat niet meer. Zo is het vast bij jou, jongere. Jij zegt: 'Ik kan mijn oude leven met mijn vrienden niet meer voortzetten. Ik heb er met hen over gesproken. Ik heb ze gewaarschuwd. Ik sta nu buiten de groep, ik hoor er niet meer bij. Ga ik morgen weer met hen op stap, dan hoor ik er weer bij. Ik sta alleen.' Mag ik jou wat vragen? Sta je

echt alleen? ‘Nee,’ zeg je, ‘ik sta alleen buiten de groep, maar dit weet ik, ervaar ik, ondervind ik, beleef ik.’ Wat? ‘Nou, dat God in Christus met mij is, bij mij is, voor mij is, achter mij is en door Zijn Geest in mij is.’ Gemeente, daar komt het vandaag op aan: Waar hoort u bij? Waar wilt u bij horen? Vandaag wordt u in het Heilig Evangelie van Lukas door de Heere Jezus in het gewaad van Zijn Woord bij de hof van Gethsémané geplaatst. Lukas is een van God gegeven ooggetuige en hij plaatst u jou en mij bij wat daar bij de hof van Gethsémané plaatsvindt. Met Gods hulp vraag ik uw aandacht voor Lukas 22:47 ‘En als Hij nog sprak’.

Om deze woorden in het geheel van het gelezen Schriftgedeelte uit te leggen en toe te passen, luisteren we naar drie gedachten: 1. Judas (47-48), 2. De discipelen (49-50) en 3. Jezus (51-54a).

1. Judas (47-48)

‘En als Hij nog sprak’ is een zinsdeel dat in de grondtekst ook weggelaten zou kunnen worden. Het is een veelbetekenend zinsdeeltje dat Lukas (Mattheüs en Markus ook), geïnspireerd door de Heilige Geest, als een bijvoeglijke bepaling invoegt. Het gaat hier vanuit de grondtekst om een voortdurend spreken van de Heere Jezus: Jezus is Zijn discipelen in vers 46 sprekend aan het leren. Jezus spreekt. Wat onderscheidt het spreken van Jezus met het spreken van mensen, zoals wij van nature door de zonde zijn? Van de Heere Jezus staat geschreven: ‘Want Hij leerde hen als machthebbende en niet als de Schriftgeleerden (Matt. 7:29) En zij versloegen zich over Zijn leer, want Zijn Woord was met macht (Luk. 4:32).’

Als het goed is heeft u daar weet van wanneer u Zijn stem heeft gehoord. Zijn schapen kennen Zijn stem.

‘En als Hij nog sprak’ – de tekst gaat verder – ‘ziet daar een schare; en die genaamd was Judas, één van de twaalfen ging voor hen uit, en kwam bij Jezus, om Hem te kussen.’

‘Ziet daar’ is een opmerkelijk gevoelswoordje in de grondtekst. Terwijl de Heere Jezus spreekt, gebeurt er in die nacht iets bijzonders. ‘Ziet daar’. Er komt een schare/menigte tegen Jezus op. Terwijl de Heere Jezus als de Koning der Koningen u en jou onderwijst, komt de andere macht, de macht van de vorst der duisternis tegen Jezus op. ‘Ziet daar’ – de tekst gaat verder – ‘een schare’. Ziet u het voor u?

Wie kan tegen Hem bestand zijn? Jij? Wie kan tegen Zijn machtswoord ingaan? En dan staat het geschreven: ‘en die genaamd was Judas, één van de twaalfen ging voor hen uit’. Voorop, voor de menigte uit. Voor wie uit? Voor ‘de overpriesters en de hoofdmannen des tempels en ouderlingen’ uit (vers 52). Judas? Ja, een van de twaalf discipelen. Een geroepen discipel komt bij Jezus om Hem voor een moment te kussen. Voor de menigte van vijandelijke Joodse tempelleiders uit. Gewapend met ‘zwaarden en stokken’ (vers 52). Hoort u bij die menigte, gemeente? Kerkenraad? Dat waren de ouderlingen uit die tijd. Tegen Jezus. Hoor ik bij Judas? Heb ik Jezus op een moment gekust zoals Judas. Een Judaskus? Zo dicht bij Jezus en toch niet één met Hem? Want Judas komt voor een moment *bij* Jezus, hij komt niet voortdurend *tot* Jezus zoals dat in Lukas 6:47 het geval is waar Jezus spreekt: ‘Een iegelijk die tot Mij komt en Mijn woorden hoort en dezelve doet, Ik zal u tonen wie hij gelijk is.’

Maar Jezus weet naar Zijn Goddelijke natuur (Hij is God en mens) op dat moment wat wij nu uit het verloop van de tekst weten. Wat vraagt Jezus aan Judas? De tekst gaat verder in vers 48. Letterlijk staat er in het Grieks: ‘En Jezus zeide tot hem: Judas, met een kus de Zoon des mensen verraadt gij?’

(Geen antwoord.)

De Heere Jezus weet van deze ure. Hij doorgrondt u en jou. Hij doorgrondt Judas. Wat heeft het Hem aan lijden gekost. Zijn geroepen discipel. Hij noemt Judas bij zijn naam: ‘Judas’ (Godlover/God’s

praise), Mijn apostel (uitgezonden met de 70), Mijn vriend aan wie Ik de geldbuidel toevertrouwe, verraadt gij de Zoon des mensen met een kus? Ik, die als de Zoon des mensen gekomen ben om te dienen. Ik, die nooit iemand enig kwaad gedaan heeft. Ik, die gekomen ben om te zoeken en zalig te maken dat verloren was? Verraadt gij Mij?

Wat een ontdekkende, wat een liefdevolle vraag van Jezus. Verraad! Jezus weet dat Judas door deze kus liegt. Diep in zijn hart weet Judas dat Jezus de onschuldige, de reine is. Door de kus voor de menigte als teken te stellen verraadt hij zijn Meester op een bedrieglijke, weezinwekkende wijze. Hij doet wat de duivel hem ingeeft. Hij geeft zijn Meester hiermee moedwillig over in de handen van de geestelijke leidslieden die Hem zullen folteren, zullen geselen, zullen nagelen, zullen kruisigen, zullen doden. Jezus doorziet Judas. Jezus doorziet u en jou. Geef je Jezus moedwillig over aan de bespotting van Zijn vijanden? Zoek je Jezus' heilige Naam te grabbel te gooien? Zoek je Zijn volgelingen het zwijgen op te leggen? Door mooi te praten, te vleien?

Gemeente, 'en als Hij nog sprak'. Jezus spreekt op dat moment voor laatste keer tot Judas. Hij spreekt vandaag, van zondag tot zondag voortdurend tot u en tot jou. Wat vraagt de Heere Jezus? Wens je dat Ik er niet zou zijn? Waan je Mij diep in je hart het liefst zo ver mogelijk weg zodat je ongestoord van de zonde kunt genieten? Hoor je dan bij Judas? Je bent hier vandaag toch? Dicht bij Jezus. Waar Hij spreekt, waar Hij werkt door Zijn Woord en Geest. De Heere Jezus is hier vandaag als de Zoon des mensen in het gewaad van Zijn Woord.

Geeft Judas antwoord? Nee, er komt geen antwoord. Wat is uw en jouw antwoord? Ook geen antwoord? Of neem jij het voor de Heere Jezus op, wil je bij Hem horen? En zeg je: 'O, als iemand hier in de kerk het liefst heeft dat de Heere Jezus er niet is, dan kom ik in beweging. Ik heb er alles doorgebracht, maar de Heer Jezus is gekomen om in mijn plaats over te doen wat ik verkeerd gedaan heb. Hij is mijn Koning. Hij heeft mij Gode gekocht met Zijn dierbaar bloed. Hij is mijn Liefste. Ik kan niet zonder Hem. Kom niet aan mijn Koning, mijn Heere en mijn God.'

De discipelen nemen het voor de Heere Jezus op, de tweede gedachte.

2. De discipelen (49-50)

De discipelen laten op dit moment in de tekst zien dat zij bij de Heere Jezus horen. We lezen in de verzen 49 en 50:

49 En die bij Hem waren, ziende, wat er geschieden zou, zeiden tot Hem: Heere, zullen wij slaan met het zwaard? 50 En sloeg één uit hen des hogepriesters dienstknecht, en hieuw af het oor van hem het rechter.

De discipelen 'ziende wat er geschieden zou, zeiden tot Hem: Heere zullen wij met het zwaard slaan?' Wat hen betreft gaat het niet goed. Ze nemen het voor de Heere Jezus op. Wat een moed tegen zo'n grote menigte. Uit vers 38 blijkt dat er twee zwaarden waren (buidel en wapendragers). De discipelen hebben de doorgrondende vraag van Jezus aan Judas gehoord en zien wat er te gebeuren staat. Hun Meester wordt aan de menigte overgeleverd met hun medeapostel Judas aan het hoofd. Ze vragen volgens de tekst: 'Heere, zullen wij met het zwaard slaan?' Slaan? Verdedigen? Wachten ze op antwoord van de Heere Jezus? U? Jij? Nee, er staat geen antwoord in de tekst. Wel staat er dat een van de discipelen (Petrus) in actie komt. Tegen wie? De volgorde van de grondtekst maakt duidelijk dat het ging om 'des hogepriesters dienstknecht'. Dat was echt niet zomaar iemand. Mogelijk was hij naast Judas de aanvoerder van het gezelschap. Ik denk aan een gezagsdrager van de hogepriester. Een soort heraut. Een woordvoerder van de hogepriester.

Petrus zal wel rechts geweest zijn (knap moeilijk, linkeroor lijkt me makkelijker): ‘en hieuw af het oor van hem het rechter’. U doet precies hetzelfde als Petrus. Wanneer? Als u de Heere Jezus vraagt wat u moet doen en onmiddellijk in actie komt zonder dat u antwoord van Boven afwacht.

Gemeente, de discipelen laten hier het tegendeel van Judas zien, zij horen in woord en daad bij Jezus. U ook?

Bestraft Jezus in dit Schriftgedeelte Zijn discipel Petrus? De derde gedachte.

3. Jezus (51-54a)

Petrus wacht niet op antwoord van de Heere Jezus, maar gaf Jezus geen antwoord? Hij, de Zoon des mensen, antwoordt zelfs nadat Petrus al heeft ingegrepen zonder dat hij daar toestemming voor ontving. De vraag ‘Heere, zullen wij slaan met het zwaard?’ wordt wel beantwoord door de Heere Jezus. Jezus spreekt tot Zijn discipelen ‘Laat hen (die tegen Mij opkomen) tot hiertoe geworden.’ Wie zijn die ‘hen’ in deze tekst? De discipelen of de schare? Ik geloof dat het hier om de vijandige schare gaat. Laat hen tot hiertoe *geworden*. Het gaat hier om een gebiedende wijs van Jezus aan Zijn discipelen: ‘Laat hen geworden.’ Jezus is hier de machthebbende, de Gebieder die Zijn discipelen beveelt. Jezus geeft hier het bevel aan Zijn discipelen dat ze zich niet mogen verzetten tegen Zijn vijanden. Hij geeft Zichzelf als de Koning van alle Koningen over aan de wil van God Zijn Vader. Want wat doet de Heere Jezus volgens de tekst in één adem? ‘Hij raakte zijn oor aan, en heelde hem.’

Gemeente, onze tekstwoorden ‘en als Hij nog sprak’ (vers 47) gaan hier ook over. Vanuit de grondtekst maak ik op dat Jezus, terwijl Hij de woorden ‘Laat hen tot hiertoe geworden’ spreekt, tegelijkertijd het oor aanraakte en des hogepriesters dienstknecht heelde. Wat doet Jezus? 1. Hij houdt Zijn discipelen tegen om er nog meer op los te slaan. 2. Hij geeft Zichzelf over aan de wil van Zijn Vader. 3. Hij heelt het oor van Zijn vijand. Ziet u dat Jezus het voor Zijn discipel Petrus opneemt? Hoort u ook bij degenen voor wie Jezus het ondanks hun zonde en gebreken opneemt? Hoort u bij degene die Hij draagt? In Zijn hart? In Zijn lijden en sterven? In Zijn voorbede bij Zijn Vader? Ziet u dat Hij Zich ontfermt over het oor des hogenpriesters dienstknecht? Toont de Heere Jezus hier niet dat Hij de Zoon des mensen is? Blijkt hier niet uit hoe terecht de vraag van de Heere Jezus aan Judas was? ‘Judas, verraadt gij de Zoon des mensen met een kus?’

Heeft de Heere Jezus uw wonden, uw ziekten genezen? Uw huwelijksleven vernieuwd? Uw...? En dat terwijl u nog Zijn vijand was? Terwijl u nog weigerde voor Hem te buigen? Hoort u daarbij? Vandaag wordt ons de bereidwilligheid van Jezus getoond om zelfs het oor van Zijn vijand te helen. Vat u geen moed om het ook voor het pak van uw zonden, uw ziel van Hem te verwachten? Hoe? Dat Hij uw oor doorboort? Zodat u Zijn stem hoort? Nu. ‘En als Hij nog sprak’, onder de verkondiging van Zijn Woord? Hij toont vandaag dat Hij vrijwillig Zijn bloed/leven gaat geven door Zich over te geven in de handen van de zondaren.

‘Ploegers hebben op mijn rug geploegd.’ Hoort u bij die ploegers, die Jezus van harte verwonden door hun zonden? U zegt: ‘Ik zondig tegen de Heere niet van harte, nee, ik heb de Heere lief gekregen omdat Hij mij eerst heeft liefgehad. Kon ik altijd maar gelovig zien op Zijn doorboorde handen. Maar dit weet ik dat ik mijn plezier niet meer in de zonde vind. Ik heb door Gods genade geleerd: als ik somtijds uit zwakheid in zonden val, dat ik aan Gods genade in Christus niet hoef te twijfelen. Dan mag ik in Zijn kracht opstaan. “Die wars van ‘t kwaad niet in de zonde leeft” is mijn lijflied.’

Het afgehakte oor des hogenpriesters dienstknecht is geheeld. Staan we erbij? Ziet u iets van Zijn Goddelijke almacht? Jezus toont in het vervolg van de tekst nog steeds Zijn machtswoord 'en als Hij nog sprak'. Hoor maar, de tekst gaat verder:

52 En Jezus zeide tot de overpriesters, en de hoofdmannen des tempels, en ouderlingen, die tegen Hem gekomen waren: Zijt gij als tegen een moordenaar uitgegaan met zwaarden en stokken? 53 Als dagelijks was Ik met u in den tempel, niet hebt gij uitgestoken de handen tegen Mij; maar dit is van u de ure, en de macht der duisternis.

Ziet u het voor u? Waar staan wij bij, waar horen wij bij? Moet u zich voorstellen: daar staan de overpriesters (dominees?), de hoofdmannen (kerkrentmeesters?) en de ouderlingen (ouderlingen?) tegenover Jezus met Judas (Godlover) aan de tegenkant en Jezus met Zijn discipelen aan de goede kant. (De discipelen deze staan gelukkig ook weer symbool voor de genoemde ambten.) Waar staan wij, gemeente? Zijn wij door Gods genade aan de kant van Jezus, aan de kant van God komen te staan? Of staan wij nog met zwaarden en stokken tegenover Jezus omdat wij de Goede Herder nog zien als een moordenaar? 'En als hij nog sprak'. Jezus spreekt hier met Goddelijke macht. Hij doorziet hen, Hij doorziet u. 'Als tegen een moordenaar'. Wat een aanklacht van Jezus. Hij Die zelfs het oor van Zijn vijand geneest. Straks zullen zij kiezen voor de vrijlating van Barabbas, een moordenaar, als Jezus maar gekruisigd wordt.

Hier staat de kerk als instituut van toen tegenover Jezus. 'En als Hij nog sprak' – de tekst gaat verder (vers 53). 'Als dagelijks was Ik met u in de tempel, niet hebt gij uitgestoken de handen tegen Mij'. Daar in de tempel leerde Hij met macht. Maar toen was het onmogelijk om Hem te grijpen, want *Zijn* ure was nog niet gekomen. De tekst gaat verder: 'maar dit is van u de ure, en de macht der duisternis.'

Hoort u het? Dit is *van u* de ure. Welk uur? Het uur van u en de macht van de duisternis. Jezus gebiedt en het wordt hun gegeven. Schrikt u als God uw diepste wens vervult? Of vertroost het u? In dit uur krijgen de Joodse leiders de (voortdurende) macht van Jezus als een instrument van de duivel tegen Jezus. Jezus laat Zich leiden. Hij weet dat het de wil is van Zijn Vader dat Hij overgeleverd wordt aan de duistere machten. In dit nachtelijk uur wordt Gods raadsplan uitgevoerd. Eerst voer de duivel in Judas (vers 3). En de duivelse aanval is vanaf nu toegestaan om Jezus te grijpen. Klinkt er een antwoord? Nee! 'En als Hij nog sprak' – de tekst gaat verder: (vers 54) grepen zij Hem en leidden Hem weg en brachten Hem in het huis des hogepriesters.

Overgegeven aan hun blindheid hebben ze geen ander antwoord dan op Hem aan te vallen. Hun wens wordt vervuld.

Waar horen wij bij? Bij Judas en Joodse kerkleiders, zoals we hoorden in de eerste gedachte, tegen Jezus? Of bij de discipelen voor Jezus – in de tweede gedachte? Zodat wij Jezus, in de derde gedachte, met lichaam en ziel toebehoren?

Van nature zijn wij tegen God, tegen Zijn lieve Zoon en staan we het werk van de Heilige Geest tegen. We kunnen dicht bij Jezus zelfs tegen Hem zijn. Aan welke kant staan we, gemeente? Aan Gods kant? Belijdt u het dat het uur van de macht der duisternis tegen Jezus noodzakelijk was om u van de zonde, van de macht van de duisternis, van de macht van de duivel te verlossen? Ziet u op de Heere Jezus? Als dat voor u zo is dan kunt u de blijdschap toch niet op? Dat Hij als het Licht der wereld in uw duisternis, uw zonde, uw opstand, uw ongeloof, uw dood is ondergegaan in uw plaats? En dat vrijwillig. Dat Hij als het Licht der wereld, het voor u in orde gemaakt heeft bij Zijn Vader? Ja, Hij komt de schaduwen beschijnen, de zwarte schaduw van de dood: de nacht der zonde zal verdwijnen, genade spreidt haar morgenrood. En dat voor u uit eeuwige liefde.

De tekst zegt: 'En als Hij nog sprak'. Zo spreekt Hij nu door de verkondiging van Zijn Woord. U of jij zegt: 'Ik ontdek nu dat ik tegen God en Christus ben.' Ik ben de schuldige. Ik hoor bij Judas, de menigte die tegen Jezus is. Ik heb gezondigd. Is er voor mij genade?'

Hoor, dit is voor u een moment dat nooit terugkomt, 't kan voor altijd beslissend zijn. Twijfel niet aan Jezus' bereidwilligheid. Hij roept u. 'Wend u naar Mij toe...' Belijd uw zonden. Geloof het heilig Evangelie: 'Geloof in de Heere Jezus en gij zult zalig worden.' Hij vernieuwt uw zondige hart. Hij schenkt u Zijn Heilige Geest: 'Niemand kan zeggen dat Jezus de Christus is dan door de Heilige Geest.' Hij schenkt u geloof, hoop en liefde.

Nu 'en als Hij nog sprak'. Nicolaas Beets zingt daarvan: 'In Hem verschijnt, uit Hem zal spreken de wijsheid Gods, der zielen raad. De troost zal van Zijn lippen leken (druipen) voor Adams neergebogen zaad. Roep uit tot Hem, gij wien de zonde geworpen heeft op 't smart'lijkst bed (de zonde afleggen als op een bed)! Gebroken hart, toon Hem uw wonde, Hij is de sterke God, die redt.'

Waar horen wij bij, gemeente? Wie behoren wij toe?

Geloof Zijn heil en troostrijk Woord. Dan behoort u Jezus toe in woord en daad. Hij zal u leiden en leren. vertroost elkander met deze woorden. Tot eer van wie? Tot eer van God de Vader, tot eer van God de Zoon, tot eer van God de Heilige Geest. God Drie-enig zij de glorie en de kracht en de heerlijkheid in eeuwigheid.

Amen